

Flyktningeførerne Motzfeldt & Co.

Følge mennesker som
skryter.

Fra lederen av flyktningtransportene, lastebileier Reidar Larsen («Carl Fredriksen»), har Dagbladet mottatt følgende:

Den 22. oktober 1942 skulle medlemmer av en flyktninghjelpesorganisasjon, bl. a. Karsten og Haakon Løvstad, føre ca. 20 jøder over til Sverige. Jødene og et par flyktningførere satte seg på toget som gikk til Halden.

Reisen til Halden kunne vært ufarlig. Noen jødeforfølgelse var ikke satt i gang i Norge. Jødene var ikke etter søkt. Og Halden lå utenfor grensene Øst.

Men, ja det fantes dessverre et «men». Flyktningeførerne var litt for glade i bronnevinn. Og da grensepolitimann Hvam kom inn på toget, så en full flyktningfører rødt. Han øglet seg inn på Hvam som naturligvis ble arg. Og dermed oppsto fare for flyktningeførerne og organisasjonen deres.

Motzfeldts innstruks for farefulle situasjoner kunne av gode grunner ikke komme til anvendelse denne gang. Flyktningene satt nemlig i andre kupéer og var helt utenfor fyllebraket. Det var ingen sjans for å få skutt dem.

I stedet ble Hvam skutt, hvor etter flyktningeførerne hoppet av toget for å redde seg selv. Flyktningene lot de gå pokker i vold.

Ja, så fikk vi jødeforfølgelsene da. Ansvarsløse flyktningeførere hadde gitt nazistene et velkomment påskudd til å lage et helvete for en hel befolkningssjette.

Hva foratok så organisasjonens sjef, hr. Motzfeldt seg? Jo,

han ga ordre om at alt flyktninghjelpesarbeide skulle innstilles. Han mente vel det måtte være nok at organisasjonsmedlemmer hadde skaffet jødene en forfølgelse på nakken, om organisasjonen ikke også skulle forsøke å redde jødene. Akkurat da alt burde settes inn på å redde de mest nødstilte av alle nordmenn, jødene, fra et uhyggelig helvete — akkurat da gir Motzfeldt ordre til å innstille virksomheten. Tross at hans egne folk bar skylden for at forfølgelsene kom så brått i oktober 1942.

Heldigvis fantes det såkalte private organisasjoner som reagerte annerledes. Jeg skal her nevne den jeg kjenner til «Carl Fredriksens Transport», vesentlig rekruttert fra Transportformidlingen avd. 1, Maridalsveien, Oslo — ledet av gartner Rolf Syversen (skutt på Trandum), politibetjent Alf Pettersen, og undertegnede. Jeg kan nevne at en mann av gruppen vår alene bragte ca. 500 jøder (hele, halve og kvart) over til Värmland i løpet av 6 uker. Og det samtidig med at han kjørte hundrer av andre nordmenn over grensen, f. eks. mil.org.-stifteren generalmajor O. Berg og flere andre høye offiserer.

La meg til sammenligning referere litt fra mil.org.-boka «Usynlige veler». Det heter der, side 178:

«Eksporten av mil.org.-karer i denne tid var i alminnelighet gjennomsnittlig fra 4 til 8 perso-

ner i uken (høsten 1942). Mil.org. eksporterte jo vesentlig egne folk som måtte reise fordi de var kommet i faresonen som følge av sitt arbeid.»

I lagmannsretten i Sarpsborg opplevde man noe lite smakfullt: Motzfeldt og Co., som bevislig hadde flere uhell på sine små filoruter i denne tiden, unnså seg ikke for å kritisere en av politibetjent Pettersens forholdsvis ufarlige turer som uforsvarlig. Pettersen som uke etter uke uten uhell kjørte gjennomsnittlig 175 flyktninger pr. uke denne tiden.

Det er på høy tid at myndighetene tar seg en tur til Långvassdalen i Värmland og hører etter hvor mange jøder «Carl Fredriksens Transport» bragte over grensen der. Deretter kan de regne ut hvor mange jøder det blir igjen til deling på de andre mil.org. og sivilorganisasjonene tilsammen i det distriktet.

Motzfeldts og Co.s forhold til jødeforfølgelsene er verd å merke seg når en skal vurdere deres vitneprov i Feldmann-saken. Burde ikke Motzfeldt selv ha sittet på tiltalebenken? Det er trist å høre følge mennesker skryte av at de er helter og male rosenrød farge på kamerater som er likeså følge.

Detto bør en ha klart for seg når en skal diskutere Feldmann-saken, den nest største skamplett Motzfeldts karer har satt på norske flyktningeføreres historie.

Oslo, den 4. september 1947.

Reidar Larsen.